

Будник А. С.,
студ. гр. 501 – ЕО,
Полтавський національний технічний університет ім. Ю. Кондратюка.
Науковий керівник – Дмитренко А. В.,
к.е.н., доцент кафедри обліку та аудиту

ОБЛІК ПАЛИВНО-МАСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

В умовах індустріалізації та епохи всесвітнього споживання використання паливних ресурсів весь час зростає. Одна з головних проблем у світі – висока ціна на паливо, що являється фактором, який впливає на економіку країни, області, міста і окремої сім'ї. Підприємства страждають від зростання цін на паливо, оскільки зростає собівартість виробництва. Тому актуальним питанням в організації роботи підприємств і установ різних форм власності, що експлуатують автомобілі є запровадження правильного обліку і контролю за використанням паливно-мастильних матеріалів, які повинні ґрунтуватися на сучасній системі нормування та ринкових взаємовідносин. Правильно організований облік паливно-мастильних матеріалів і їх лімітування дозволяє знизити витрати автомобільних перевезень, прискорити оборотність поточних активів, забезпечити збереженість виробничих запасів.

Облік паливно-мастильних матеріалів регламентується наказами, інструкціями, які затверджуються Державним комітетом нафтової, газової і нафтопереробної промисловості України, Міністерством економіки України, Міністерством транспорту України, Державним комітетом по стандартизації, методології і сертифікації України, Державним комітетом статистики України. Даними нормативами передбачається порядок роботи з нафтою і нафтопродуктами на підприємствах, зазначаються вимоги до обліку надходження, відпуску і витрачання паливно-мастильних матеріалів, порядок приймання нафтопродуктів за якістю та формами їх обліку.

Паливно-мастильні матеріали (далі - ПММ) – нафтопродукти, до яких відносять різні види пального і мастила: паливо (бензин, дизельне паливо, скраплений природний газ, скраплені нафтові гази), мастильні матеріали (моторні, трансмісійні та спеціальні оливи, мінеральні мастила, пластичні мастила), рідини на нафтовій основі та спеціальні рідини (гальмівні та охолоджувальні) [1].

ПММ, незважаючи на коротку назву, містять у собі великий перелік матеріалів, і те, чи належатимуть ті чи інші запаси до їх складу, залежить від того, як вони використовуються у діяльності підприємства. Таке визначення підприємство здійснює самостійно.

При організації бухгалтерського обліку руху палива необхідно виділити такі основні завдання [3, с. 305 – 348]: 1) правильне і своєчасне документальне оформлення всіх операцій з надходження і витрачання палива; 2) перевірка розрахунку фактичної собівартості одиниці палива; 3) контроль за встановленими нормами витрат палива; 4) визначення фактичного пробігу кожної одиниці транспортних засобів за обліковий період; 5) перевірка правильності розрахунку кількості палива, необхідного для здійснення врахованого пробігу транспортних засобів у звітному періоді за встановленими нормами.

Бухгалтерський облік палива здійснюється за його видами, місцями зберігання і матеріально відповідальними особами. Для обліку надходження і витрачання палива у кількісному та грошовому виразі Планом рахунків бухгалтерського обліку передбачено рахунок 20 «Виробничі запаси», субрахунок 203 «Паливо». Для правильної організації ПММ доцільно до субрахунку 203 передбачити рахунки третього порядку, на яких вести облік за однорідними групами палива, наприклад: 2031 «Рідке паливо (нафтопродукти)», 2032 «Тверде паливо», 2033 «Газоподібне паливо», 2034 «Інші види палива» [2, с. 129 – 142]. До субрахунку 2031 відкриваються аналітичні рахунки за

місцями зберігання палива та матеріально відповідальними особами. Облік ПММ повинен відображати їх рух протягом дня, місяця, іншого звітного періоду в цілому по підприємству, його підрозділах, кожній транспортній одиниці та працюючих на них водіях.

Надходження ПММ на підприємство відбувається шляхом придбання за оплату коштами; безоплатного одержання; як внесок до статутного капіталу; при виявленні надлишків під час проведення інвентаризації.

Крім того, підприємства фактично купують паливно-мастильні матеріали одним із таких способів:

1. За готівку:

1) купівля палива водієм підприємства в дорозі на різних АЗС за рахунок виданих йому під звітів коштів;

2) купівля палива підзвітною особою підприємства за наявності власних чи орендованих ємностей і устаткування для його збереження і заправлення автомобілів.

2. Безготівковий розрахунок:

1) перерахування суми передоплати з рахунка підприємства на рахунок роздрібного продавця – визначеної автозаправної станції (АЗС) без придбання талонів (з придбанням талонів);

2) перерахування суми передоплати з рахунка підприємства на рахунок роздрібного продавця – визначеної автозаправної станції (АЗС) з використанням карток

3) купівля палива в оптових постачальників за наявності власних чи орендованих ємностей та устаткування для його збереження і заправлення автомобілів

Фактичне списання ПММ здійснюється згідно з наказом Міністерства транспорту України від 10.02.98 р. № 43 Про затвердження норм витрат ПММ на автомобільному транспорті на підставі подорожніх листів. При цьому слід урахувати, що списанню підлягають не фактично витрачені ПММ (залишок пального в баку + кількість заправленого пального – залишок пального в баку після повернення автомобіля), а нормативне, розраховане витрачання цих матеріалів.

Діяльність будь-якого підприємства не обходиться без використання автотранспорту. Витрати, пов'язані з технічною експлуатацією автотранспортних засобів, потребують глибокого дослідження їх складу та зв'язку з обсягами основної діяльності автотранспортних підприємств. Встановлення такого зв'язку дозволить побудувати оптимальний механізм розподілу таких витрат та їх включення до собівартості створюваної автотранспортної послуги. Особливої уваги заслуговують операції з руху, зберігання та витрачання паливно-мастильних матеріалів, адже частка їх у складі оборотних активів господарств є найбільшою.

Література

1. Інструкція про порядок приймання, транспортування, зберігання, відпуску та обліку нафти та нафтопродуктів на підприємствах і в організаціях України, затверджено спільним наказом Держнафтогазпрому, Мінекономіки, Мінтрасу, Держкомстату, Держстандарту України від 02.04.98 р. № 81/38/101/235/122 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0805-08>.
2. Атамас П.Й Бухгалтерський облік у галузях економіки: навч.посіб. / П.Й. Атамас. – К: Центр учбової літератури, 2010 – 392 с.
3. Сторожук Т. М. Особливості бухгалтерського обліку в галузях економічної діяльності: [навч.посіб.] / Т.М. Сторожук., О.І. Підлісна., О.В. Гуменюк – Ірпінь: Академія ДПС України, 2001. – 460 с.